

JAN SHU MAYU

Ai Lam

Written by Kachin Orature Project

Illustrations by Shawanang

Supervised by Keita Kurabe

Kachin Folktale 91

JAN SHU MAYU AI LAM

Text © Kachin Orature Project 2024.

Illustrations © Shawanang 2024.

Supervised by Keita Kurabe

Layout by Sa Rit

Based on S. Hkawn Shawng (speaker), Keita Kurabe (depositor), 2017. Jan Shu Mayu Ai Lam (The Origin of the Solar Eclipse). XML/MPEG/X-WAV. KK1-2243 at catalog.paradisec.org.au. <https://dx.doi.org/10.26278/5fa177197b784>

First published 2024

Published by

Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa (ILCAA)

Tokyo University of Foreign Studies

3-11-1, Asahi-cho, Fuchu-shi, 183-8534, Tokyo, JAPAN

ISBN 978-4-86337-503-1

This work was supported by

- TUFISo Field Science Commons
- JSPS KAKENHI Grant Number JP20K13024
- Description and Documentation of Language Dynamics in Asia and Africa (DDDLing), Research Institute for Languages and Cultures of Asia and Africa (ILCAA), Tokyo University of Foreign Studies

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

JAN SHU MAYU AI LAM

Written by Kachin Orature Project

Illustrations by Shawanang

Supervised by Keita Kurabe

Ya hkai na maumwi ga baw gaw “Jan Shu Mayu Ai Lam” re.

Moi da, la jahku kasha shan nau ni nga ai da.

Shan nau ni gaw lani mi hta yi hkyen sa ai da.

Shan nau ni nta kaw rem da ai gwi mung woi rai nna

ndai la jahku ma ni gaw shat makai mung hpra hpra gun rai nna

yi hkyen sa ma ai da.

Yi hkyen shara kaw du rai yang

kanau hpung dim naw kaji ai re majaw shi hpe gaw yi n woi hkyen ai sha

shan nau ni a shat makai hpe gwi sha kau na tsang nna

kanau hpung dim hpe gaw shan nau ni a shani shat sin nna nga da shangun ai da.

Kahpu ni gaw yi ngam de yi sa hkyen mat ai da.

Kanau hpung dim mung shan nau ni a shani shat sin nna nga taw nga ai da.

Nga taw nga yang she lapu langai mi gaw gumtsun sa wa ai da.

Lapu langai mi gumtsun sa wa ai majaw

dai ma kanau hpung dim wa gaw lapu hpe hkap kahtam sat nna

dai makau kaw kabai tawn ai da.

Kabai tawn nna dai hku nga nga yang she kaga lapu langai mi bai sa wa ai da.

Lapu langai mi bai sa wa wa

dai ma kasha sat da ai lapu mang dai hpe sa yu kau da nna bai hprawng mat wa ai da.

Shi dai hku lapu hpe chyu myit lawm mat nga yang she

shat makai jahku yawng gwi sha kau mat ai da.

Shi n chye ai sha gwi gaw yawng sha kau mat ai.

Lapu gaw bai hprawng mat wa rai jahkring rai yang

namlap langai mi di makrang lang nna bai sa wa ai da.

Dai ma kahtam sat da ai lapu a ntsa kaw she dai namlap sa mara
tawn da nna

bai rai mat wa ai da.

Jahkring rai yang dai si mat ai lapu gaw shamu wa ai da.

Shamu wa nna, “Yii... ndai gaw kaning re i?” ngu nna dai ma hpung dim wa gaw yu taw nga yang she

myi namlap sa di mara da ai lapu dai wa kalang bai namlap langai mi di makrang lang nna kalang bai sa mara da ya ai da.

Rai yang gaw, ndai ma hpung dim ndai wa gaw

“Yii... ya ndai gaw aloi sha rai na mi, amai sha rai na mi, lapu bai shamu hkrung wa re ndai gaw tsi lap she rai sam ai law,” ngu nna she

dai ma gaw myit la rai nna dai lapu rai mat wa ai de hkan mayun yu ai da.

Ndai ma hpung dim wa gaw hkan mayun yu yang she

lapu gaw hpun langai mi kaw na namlap bai sa di nga ai hpe shi gaw
mu ai da.

Mu rai nna shi gaw matsing da sai da.

Lapu dai mung masum lang sa di shakap rai yang she

kaja wa myi kahtam sat da ai lapu wa gaw mai mat nna hkawm mat
wa sai da.

Rai jang gaw ndai la jahku ma ni a kanau hpung dim ndai wa gaw dai
tsi hpun dai hpe matsing da nna she

lapu rai mat wa ai hpang shi gaw le apawt hte nawng di nna gawt la ai da.

Gawt la nna shi nhpye hpyeng gang kaw e baw gun da sai da.

Shi gaw ding rai nna ndai lapu shada tsi hkat ai hpe yu

tsi lap gara kaw na la ai dai ni hkan maram yu

tsi pawt ni tsi bai hkan gawt kayin hkawm rai nga yang

n dum shami tsawm ra mi jan du wa maga pyi rai sai da.

Rai yang gaw kahpu ni mung kan si nna shat wa sha na re nga nna
yi ngam kaw na dai shan nau ni shat tawn da ai de wa yang she
shat makai jahku re wa shat makai langai pyi n nga nga la ai da.

Dan rai jang kahpu ni gaw kanau hpung dim hpe sha kau shadu nna

“Ga... ya an nau ni marai jahku ting a shat makai wa mi nang hkrai ma
hkra sha kau ai gaw kaning re kan wa re ta? Ga yu ga!” ngu nna kahpu
ni gaw dai hku ngu ai da.

Kanau hpung dim gaw shi n sha ai lam atsawm sha tsun ti mung n kam
ai da.

Ndai kanau hpung dim gaw dai hku lapu hte tsi lapran chy myit lawm mat nna gwi shat sha kau ai gaw n mu kau dat ai da.

Gwi ni sha kau ai hpe kahpu ni gaw kanau hpe sha kau shadu rai nna she

“Na kan dai gaw kaning rai na me an nau ni marai jahku na shat wa nang hkrai ma hkra sha kau ai gaw kaning re kan re ta? Ga yu ga!” ngu tsun yang

Kanau gaw kade ning dang tim n kam nna sha kahpu ni ga na hkyen hkyen rai taw sai da.

Kanau gaw “E... ngai gaw n sha kau dum ai rai tim nanhte n kam yang gaw ga yu mu.”

“Rai tim ngai si mat jang ngai na nhpye hpyeng gang hpe nye kan ntsa kaw hta mara ya u yaw,” ngu nna dai hku htet ai da.

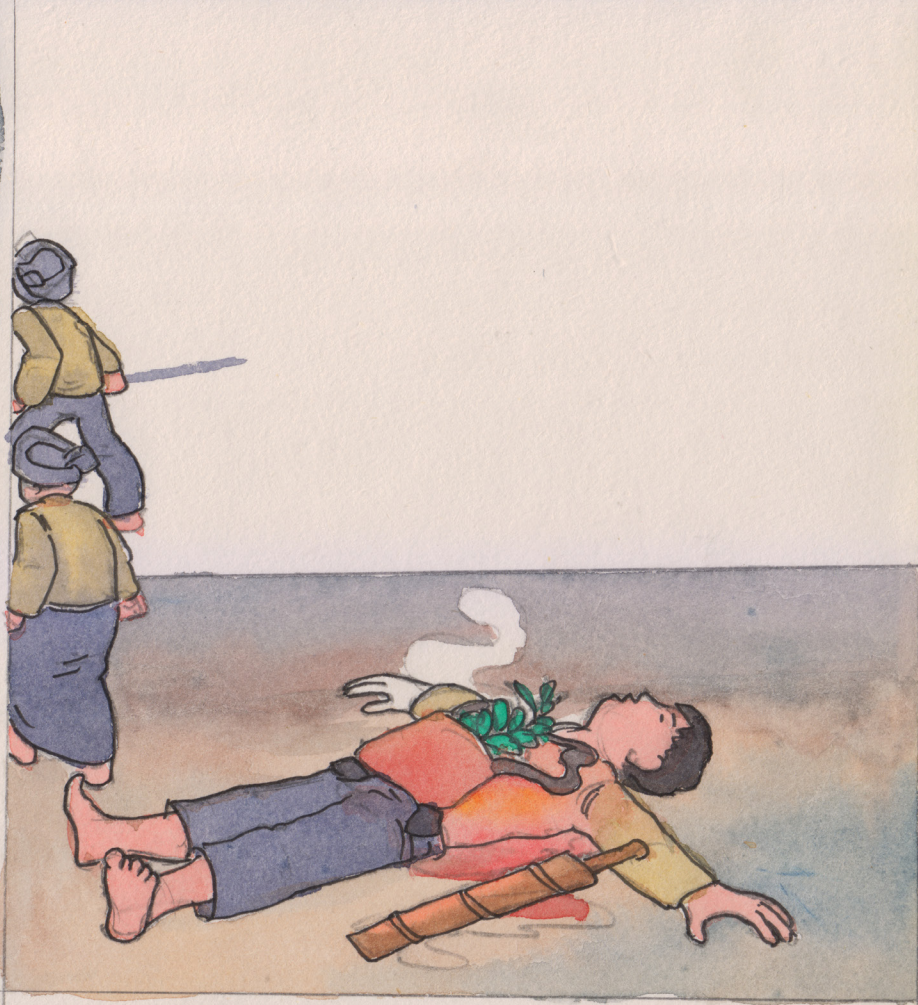
Kahpu ni hpe dai hku tsun yang she kaja wa kahpu ni gaw ga yu sai da.

Kanau na kan hpe ga yu yang gaw kan kata kaw gaw hpa shat hkyep mi pyi n rawng ai da.

N rawng jang she kanau htet da ai hte maren kanau na nhpye hpyeng gang hpe shi a ntsa kaw hta mara kau da ya nna

kahpu ni gaw nta de wa mat ai da.

Kanu yan kawa hpe mung dai hku wa tsun dan rai na wa mat ai da.

Wa mat rai yang gaw ndai kanau hpung dim wa gaw

shi hpe ndai tsi rawng ai nhpye hta mara da ya sai majaw shi mung bai
hkrung wa ai da.

Hkrung wa rai nna shi a kan kaw na ningma ni mung shi hkrai tsi
shamai la rai nna mai wa hkrung wa ai rai ti mung

shi gaw dai shani kaw na kahpu ni hpe yawn nna nta de n wa mat ai sha

shi na tsi nhpye dai sha gun rai nna shi kam ai de hkawm mat wa sai da.

Hkawm mat wa rai yang she lam makau na lagyawk kaw e shu kret langai mi si hkraw taw nga ai hpe wa mu ai da.

Rai jang gaw dai shi gun ai tsi hte dai shu hpe mung tsi shamai la nna bai hkawm mat wa sai da.

Bai hkawm mat wa yang, mare langai mi kaw bai du ai da.

Dai mare kaw na ni gaw “Maraw nat” jaw nna gwi langai mi ma, u langai mi ma htau sat tawn nna si taw ai bai wa mu ai da.

Dai hpe mung shi gaw tsi shamai la nna bai woi mat wa sai da.

Woi mat wa nna bai hkawm mat wa rai yang

shi kahtawng hte tsawm ra tsan ai kahtawng langai mi kaw bai du ai da.

Du rai yang masha hkrap ai nsen bai na dat rai nna shi gaw shang wa
yu yang num kasha langai mi si taw nga ai da.

Shi gaw kanu kawa ni hpe san yu yang “Ya sha si wa ai re,” ngu nna
tsun dan ai da.

Shi gaw lu tsi na re lam hpe kanu kawa ni hpe ga shakra dat ai da.

Rai jang ndai la kasha wa gaw shi myit hta grai matsan dum re myit hte ndai si taw ai num sha hpe

“E... ndai num sha mung ngai zawn zawn rai na n kam si tim si ra ai.”

“Si ra na si mat wa ai rai nga law,” ngu nna shi gaw grai matsan dum ai da.

Kanu yan kawa hpe shi tsi lu ai lam tsun dan rai jang

“E... jinghku ma e, she lu tsi lu jahkrung yang gaw jahkrung ya rit law.”

“Nang lu jahkrung jang gaw nang hpe ja bau yam nga rai tim jaw na law,” ngu nna tsun ai da.

Rai jang she ndai ma hpung dim shi gaw la jahku ma kaw na re majaw gaw Makyng, Kying Nang ang ai da.

Ndai hpung dim Kying Nang wa gaw ndai si mat ai num sha na kanu kawa ni shi hpe ja bau yam nga jaw na nga ti mung

shi gaw nta mung n lu, madu jan mung n lu shi ai majaw shi hpe dai kumhpa ni jaw tim shi na matu gaw hpa akyu n nga dum gara kaw n jai lang dum ai da.

Dai majaw ndai si mat ai num sha na kanu kawa ni hpe ndai num sha hkrung wa jang shi hpe jaw na matu bai tsun sai da.

Kanu kawa ni mung “E... num sha ngu ai ni hpe gaw ra ai ni hpe jaw ya ai baw she re gaw.”

“Tsi jahkrung ai wa hpe jaw ya yang gaw grau mai nga ai,” ngu nna shi hpe ga bai jaw ai da.

Rai jang kaja wa dai num sha hpe shi gaw tsi jahkrung la sai da.

Num sha hpe mung shi hpe jaw sha rai nna

shan lahkawng dai hku dinghku de sai da.

Ndai num sha a kanu yan kawa mung

shan hpe nta ni galaw ya, dinghku rai ni garan ya rai nna dinghku de
ya sai da.

Dan rai she lani mi na ten hta ndai hpung dim Kying Nang wa gaw bungli galaw sa mat ai.

Shi madu jan gaw nta kaw da da nna nga rai yang ndai ri tam ai ngu nna nhku kaw amya hkawm yang

ndai madu wa na tsi bang da ai shi gaw wa mu dat ai da.

Wa mu rai yang gaw aten tsawm ra na hkra tawn da sai majaw tsi dai gaw lamu mashu tu wa ai da.

Dan rai jang she madu jan gaw “E... ya ndai tsi ndai lamu mashu tu wa na hkyen sai.”

“Ya dai ni ajan mung grai mai tsawm re gaw lam na re,” ngu nna

Shi da da ai makau kaw e ndai atsi hpe shaw lam da ai da.

Shaw lam da ai kade n na yang she

jan ga na jan ma ni gaw ndai tsi hpe mu ai hte she

“Ret” di nna sa hta kashun la mat wa ai da.

Num jan mu dat ai ten gaw hto... jan shingbut ga de e la mat wa ai da.

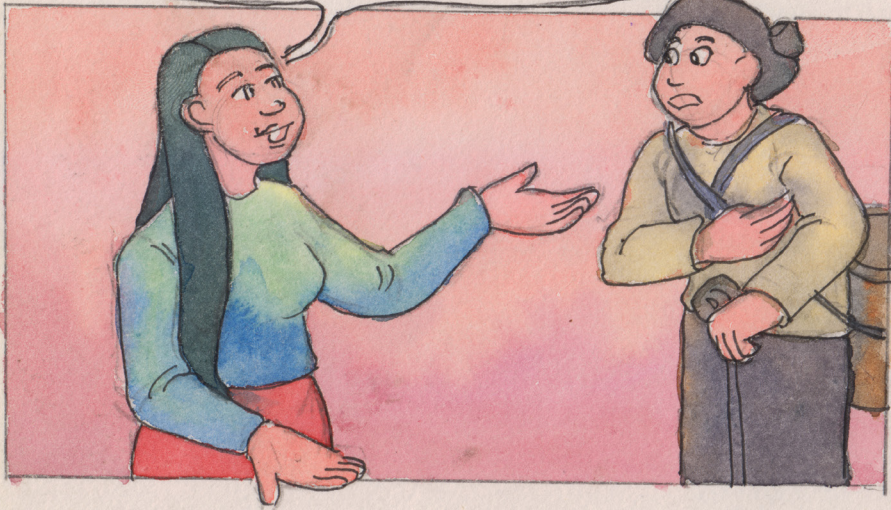
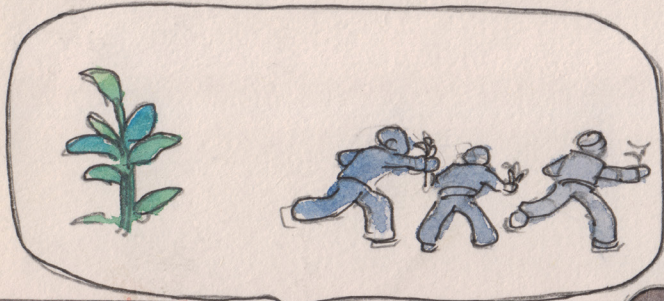
Rai yang gaw shana de madu wa bai du wa yang

dai lam ni bai hkap tsun dan rai yang she

la Kying Nang wa gaw grai myit n pyaw sai da.

“E... ya tsi ndai sha n lu yang gaw ndai dinghku masha ni gaw ya du
hkra hkrung nga na n re,”

ngu nna shi gaw myit yu magang n jaw dum magang rai wa ai da.

Myit yu magang n jaw dum magang rai nna she

atsi ndai bai wa mawai la lu na matu shi a kahtawng masha ni yawng
hpe bai shaga la rai nna

jan ga de wa gasat na ndai tsi wa la na bawng la sai da.

Bawng la rai nna she ndai ginrawng kaba ngu ai lakang kaba hpe galaw
na matu mare masha yawng hpe saw la ai da.

Wo... jan ga de du hkra lung wa na matu woi galaw sai da.

Woi galaw galaw rai yang gaw

ndai hpung dim Kying Nang gaw

shi tsi la ai gwi ma, shu kret ma, u ma ndai ni hpe mung woi di na
jan ga de

dai hku ginrawng lakang kaba galaw nna dai hku woi lung mat
wa ai da.

Hto... jan shingbut ga kaw e du wa mahka kaw she

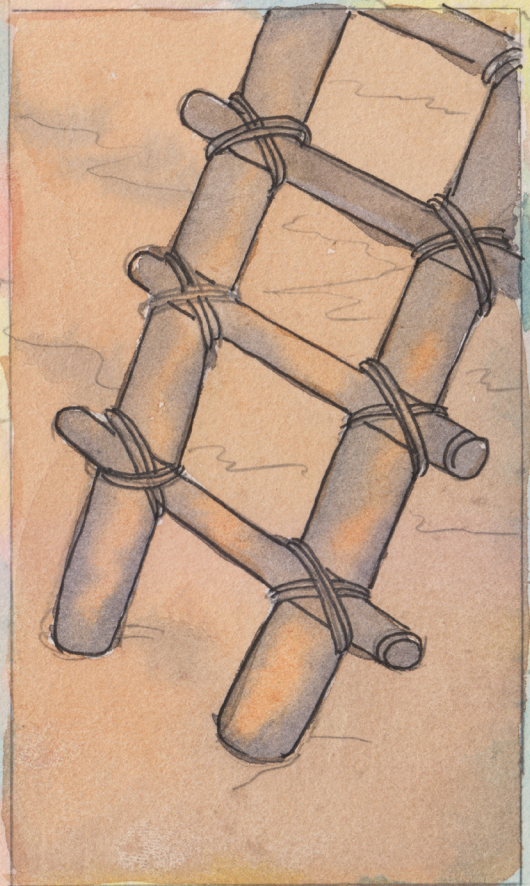

Shanhte lung wa ai ndai lakang wa gaw le npawt kaw e nhkan sha
taw ai da.

Aten tsawm ra na sai hku rai nga.

Shanhte gaw ndai jan shingbut ga na ni kaw na tsi htim kashun na matu
hkyen re nna sa htim gare dat ai nga yang

ndai lakang gaw npawt de e nhkan sha tsam mat nna daw ayai mat
wa ai da.

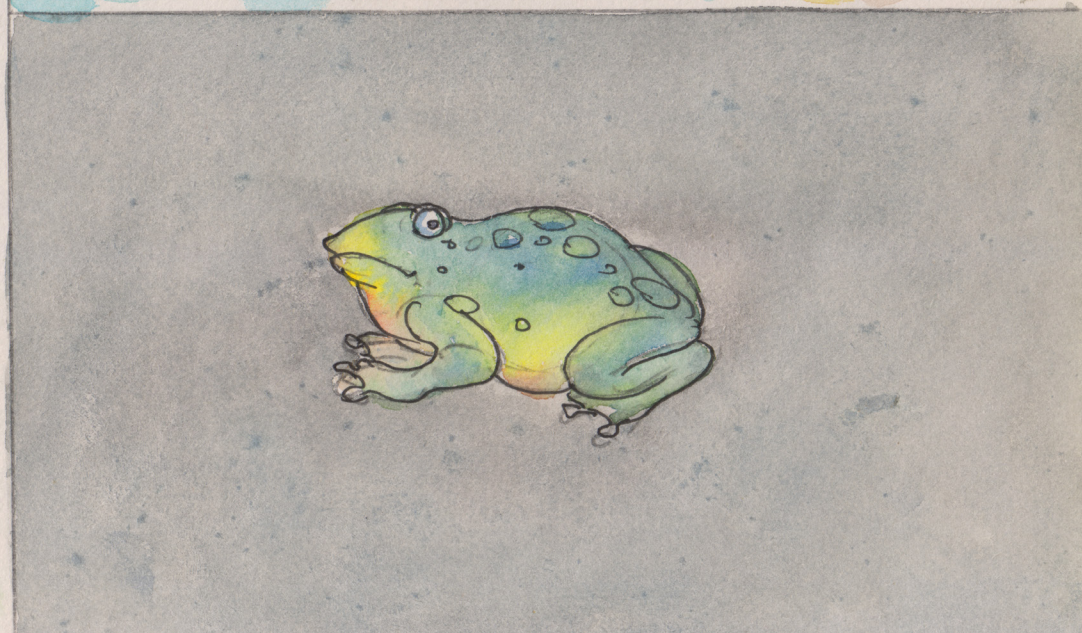
Daw ayai mat wa ai shaloi she ndai shu kret wa gaw jan hpe sa kawa makrang sa mayu dat ai da.

Mi rai jang shu gaw ndai hpung dim Kying Nang wa na lahpa kaw dung taw ai da.

Lakang daw wa ai hte jan hpe kalang ta kajau mayu kau dat ai da.

Kalang ta ndai hto... sumsing lamu kaw na

jan shingbut ga kaw nna ginding aga du hkra gaw myi grip mi na lapran she nsin chyip rai nna byin mat ai da.

Rai jang gaw shinggyim masha ni gaw grai myit tsang nna she

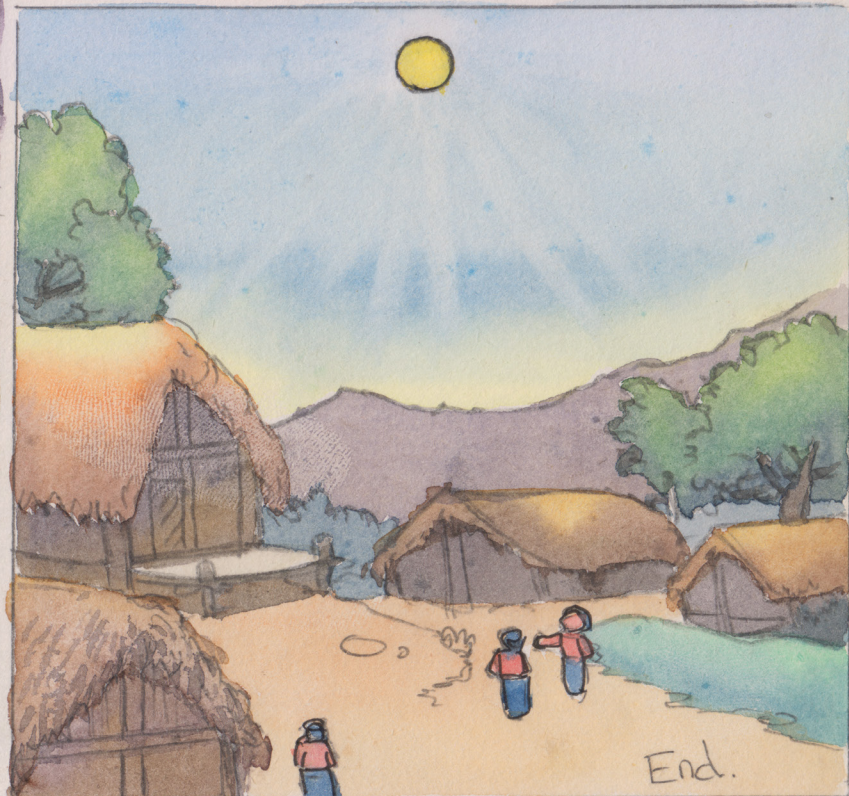
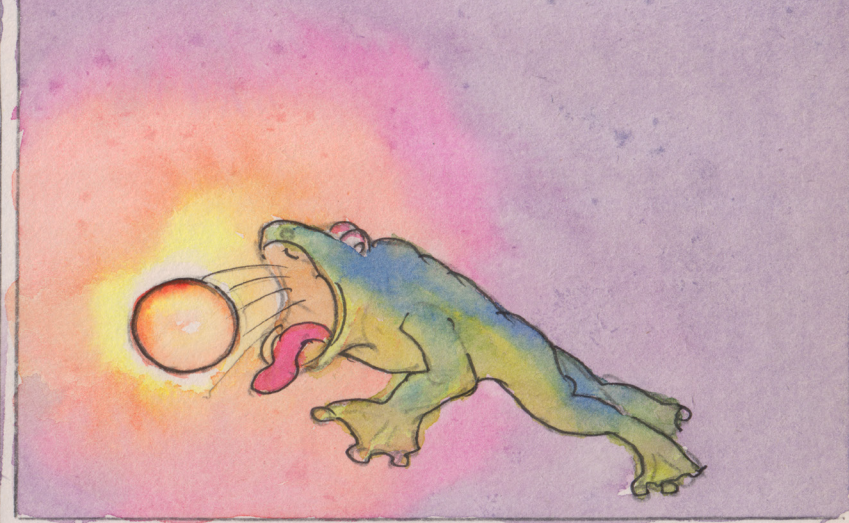
“E... Karai e, ndai jan shingkang hpe lawan tat ya mi law,” ngu nna
jahtau marawn ai hte

ndai hpri magri ni dum shangoi ai hte sinat ni gap ai hte di nna dai hku
marawn jahtau jang she

shu kret gaw kaning n chye di nna bai prat da rai nna she

ndai jan hpe bai mu lu ai re da.

Dai ni du hkra ndai jan mayu ai lam hpe ndai hku na hkai yu wa ai lam
re da.

End.

WUNPAWNG MAUMWI MAUSA

Kachin Folktales

